

Bryssel 18.12.2020
COM(2020) 846 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Yhteisen maatalouspolitiikan strategisia suunnitelmia koskevat suositukset
jäsenvaltioille**

{SWD(2020) 367 final} - {SWD(2020) 368 final} - {SWD(2020) 369 final} -
{SWD(2020) 370 final} - {SWD(2020) 371 final} - {SWD(2020) 372 final} -
{SWD(2020) 373 final} - {SWD(2020) 374 final} - {SWD(2020) 375 final} -
{SWD(2020) 376 final} - {SWD(2020) 377 final} - {SWD(2020) 379 final} -
{SWD(2020) 384 final} - {SWD(2020) 385 final} - {SWD(2020) 386 final} -
{SWD(2020) 387 final} - {SWD(2020) 388 final} - {SWD(2020) 389 final} -
{SWD(2020) 390 final} - {SWD(2020) 391 final} - {SWD(2020) 392 final} -
{SWD(2020) 393 final} - {SWD(2020) 394 final} - {SWD(2020) 395 final} -
{SWD(2020) 396 final} - {SWD(2020) 397 final} - {SWD(2020) 398 final}

SISÄLLYSLUETTELO

1.	EUROOPAN VIHREÄN KEHITYKSEN OHJELMASTA YMP:N STRATEGIASUUNNITELMIIN	2
2.	YMP:N STRATEGIASUUNNITELMIA KOSKEVAT SUOSITUKSET	4
2.1.	Edistetään älykästä, kestäväää ja monipuolista maatalousalaa, jolla varmistetaan elintarviketurva	4
2.2.	Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia sekä edistetään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteita	7
2.3.	Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta ja puututaan yhteiskunnallisiin huolenaiheisiin	12
2.4.	Edistetään ja jaetaan tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla	16
3.	KOHTI TARKOITUKSENMUKAISIA YMP:N STRATEGIASUUNNITELMIA.....	18
3.1.	Vihreän kehityksen ohjelman sisällyttäminen YMP:n strategiasuunnitelmiin.....	18
3.2.	Tehokkaiden YMP:n strategiasuunnitelmien laatiminen	18
3.3.	Kumppanuusperiaatteen vahvistaminen	19

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa esitetään, miten Euroopasta tulee ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Ohjelmassa hahmotellaan uusi, kestävä ja osallistava kasvustrategia, jonka avulla voidaan vauhdittaa taloutta, parantaa ihmisten terveyttä ja elämänlaatua, hoitaa luontoa sekä samalla varmistaa, ettei ketään jätetä jälkeen. Edistyäkseen tässä asiassa Euroopan komissio hyväksyi vuonna 2020 **Pellolta pöytään -strategian**¹, **vuoteen 2030 ulottuvan biodiversiteettistrategian**² ja **vuoteen 2030 ulottuvan ilmastotavoitesuunnitelman**. Näissä keskeisissä strategisissa asiakirjoissa käsitellään kattavasti kestävien elintarvikejärjestelmien luomiseen liittyviä haasteita, otetaan huomioon, että ihmisten, yhteiskuntien ja maapallon terveys liittyvät erottamattomasti toisiinsa, helpotetaan siirtymistä terveellisempään ja kestävämpään ruokavalioon sekä edistetään luonnon palauttamista osaksi elämäämme.

Tässä yhteydessä **yhteinen maatalouspolitiikka (YMP)** on keskeisessä asemassa, kun pyritään hallitsemaan siirtymää kohti kestävää elintarvikejärjestelmää sekä vahvistamaan eurooppalaisten viljelijöiden osallistumista EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseen ja ympäristön suojeluun. Jäsenvaltioiden laatimien, Euroopan komission huolellisen arvioinnin jälkeen hyväksymien tulevien **YMP:n strategiasuunnitelmien** avulla pannaan YMP:n välineet (suorat tuet, maaseudun kehittämistoimet ja alakohtaiset tukitoimet) täytäntöön ja **pyritään saavuttamaan sekä YMP:n että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja sen yksityiskohtaisten strategioiden tavoitteet kokonaisvaltaisella tavalla**.³

Komissio sitoutui toukokuussa 2020 antamaan *kullekin jäsenvaltiolle suosituksia YMP:n yhdeksästä erityistavoitteesta, ennen kuin strategiasuunnitelmien luonnokset virallisesti toimitetaan, kiinnittäen erityistä huomiota vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin sekä Pellolta pöytään -strategiaan ja vuoteen 2030 ulottuvaan biodiversiteettistrategiaan perustuviin tavoitteisiin*.⁴ Euroopan unionin neuvosto ilmaisi Pellolta pöytään -strategiaa koskeissa päätelmissään odottavansa kiinnostuneena komission tulevia suosituksia ja katsoi, että *niitä voidaan käyttää lisäohjeistuksena strategisten suunnitelmien laatimisessa*.⁵

Komissio on analysoinut eri jäsenvaltioiden tilannetta tulevan YMP:n yhdeksän erityistavoitteen sekä tietämystä, innovointia ja digitalisointia koskevan monialaisen tavoitteen osalta uusimman saatavilla olevan näytön perusteella ja ottaen tarvittaessa huomioon jäsenvaltioiden toimittamat lisätiedot. Analyysi sisältää myös arvioinnin kunkin jäsenvaltion tilanteesta ottaen huomioon jäsenvaltion panoksen kunkin **Euroopan vihreän kehityksen ohjelman** mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi. Kyseiset tavoitteet liittyvät torjunta-aineiden käyttöön ja vaarallisuuteen, mikrobilääkkeiden myyntiin, ravinnehävikkiin (lannoitteiden liiallista käyttöä vähentämällä), luonnonmukaisesti viljeltyyn pinta-alaan, monimuotoisiin maisemapiirteisiin maatalousmaalla ja nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuuteen maaseutualueilla.

¹ COM(2020) 381 final.

² COM(2020) 380 final.

³ Ks. [komission yksiköiden valmisteluasiakirja](#) SWD(2020) 93 final, jossa analysoidaan YMP:n uudistuksen ja vihreän kehityksen ohjelman välisiä yhteyksiä.

⁴ Ks. alaviite 1

⁵ Neuvoston päätelmät Pellolta pöytään -strategiasta, hyväksytty 19. lokakuuta 2020 (12099/20).

Tämän analyysin perusteella komissio on laatinut **27 jäsenvaltiolle suosituksia**, jotka on julkaistu tähän tiedonantoon liitettyissä 27:ssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Suosituksilla pyritään osoittamaan suunta, joka YMP:n strategiasuunnitelmissa on otettava YMP:n erityistavoitteiden täytäntöönpanossa, jotta voimme yhdessä edistää vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Suosituksissa säilytetään jäsenvaltioille ehdotettu joustovara uuden politiikkakehyksen täytäntöönpanossa, mutta niissä myös yksilöidään keskeiset strategiset haasteet, joihin kunkin jäsenvaltion on vastattava kiireellisesti, ja annetaan ohjeita siitä, miten haasteet on otettava huomioon YMP:n strategiasuunnitelmissa.

Euroopan komission keskeisten suositusten valinnassa käyttämä menetelmä tähtäsi siihen, että **kullekin jäsenvaltiolle annettaisiin rajallinen määrä suosituksia**, jotta keskeiset painopisteet olisi helppo määrittää kussakin tapauksessa. Lisäksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkityksellisten politiikanalojen osalta Euroopan komissio on arvioinut kunkin jäsenvaltion tilannetta⁶ EU:n tavoitteiden valossa ottaen näin huomioon toimet, joita tarvitaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suosituksissa eritellään toimet, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava, sekä yksilöidään taloudellisiin, ympäristöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin liittyvät kestävyysnäkökohdat, joilla voidaan edistää innovatiivisia lähestymistapoja sen varmistamiseksi, että tulevat YMP:n strategiasuunnitelmat tarjoavat tehokkaita ratkaisuja edessä oleviin haasteisiin yhdennetyllä ja alueellisesti tasapainoisella tavalla. Jäsenvaltioita, jotka jo suoriutuvat hyvin luonnonmukaisen viljelyn ja eläinten hyvinvoinnin kaltaisilla politiikan aloilla, kannustetaan jatkamaan tätä myönteistä kehitystä.

Suosituksia osoitetaan jäsenvaltioille **jäsennellyn vuoropuhelun** puitteissa. Komissio hyödyntää suosituksia yhdessä muiden asiaankuuluvien näkökohtien kanssa arvioidessaan YMP:n strategiasuunnitelmia YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta koskevan luonnoksen 106 artiklassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti, kun jäsenvaltiot ovat virallisesti toimittaneet suunnitelmansa. Komissio esittää huomautuksia jäsenvaltioille osana YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymisprosessia. Komissio tarkistaa YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymisen ja muuttamisen yhteydessä niiden yleisen johdonmukaisuuden suhteessa vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin.

⁶ Arvioinnissa käytetyt tiedot on sisällytetty tämän tiedonannon liitteisiin: liitteessä I esitetään vihreän kehityksen ohjelman määrällisten tavoitteiden viitearvot (sellaisina kuin ne on määritelty Pellolta pöytä -strategiassa ja biodiversiteettistrategiassa) ja liitteessä II puolestaan maataloudesta ja maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen kehitys EU:ssa.

2. YMP:N STRATEGIASUUNNITELMIA KOSKEVAT SUOSITUKSET

Tässä osiossa esitetään yhteenveto jäsenvaltioille annetuista suosituksista. Osiossa käsitellään YMP:n strategiasuunnitelmia koskevassa asetusehdotuksessa määriteltyjä yleisiä tavoitteita⁷, jotka liittyvät maatalouden, elintarvikkeiden ja maaseutualueiden taloudellisiin, ympäristöön liittyviin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin sekä tietämykseen, innovointiin ja digitalisointiin. Osio sisältää myös kaikille jäsenvaltioille yhteisiä lisäelementtejä, jotka ovat tärkeitä YMP:n strategiasuunnitelmien valmistelun kannalta.

2.1. Edistetään älykästä, kestävää ja monipuolista maatalousalaa, jolla varmistetaan elintarviketurva

EU:n maataloutta ja maaseutualueita koskevat keskeiset luvut

– 10,3 miljoonaa maatilaa, joiden viljelysala on 157 miljoonaa hehtaaria (38 prosenttia EU:n maa-alasta) ja jotka työllistävät kokopäiväisesti 8,8 miljoonaa ihmistä (2016, 2019)

– maatalouden on 403 miljardia euroa (2018); maatalouselintarvikkeiden kaupan ylijäämä on 60 miljardia euroa (2019)

– 6,2 miljoonaa tilaa saa suoraa tukea (2018); 80 prosenttia tuista maksetaan 20 prosentille tuensaajista

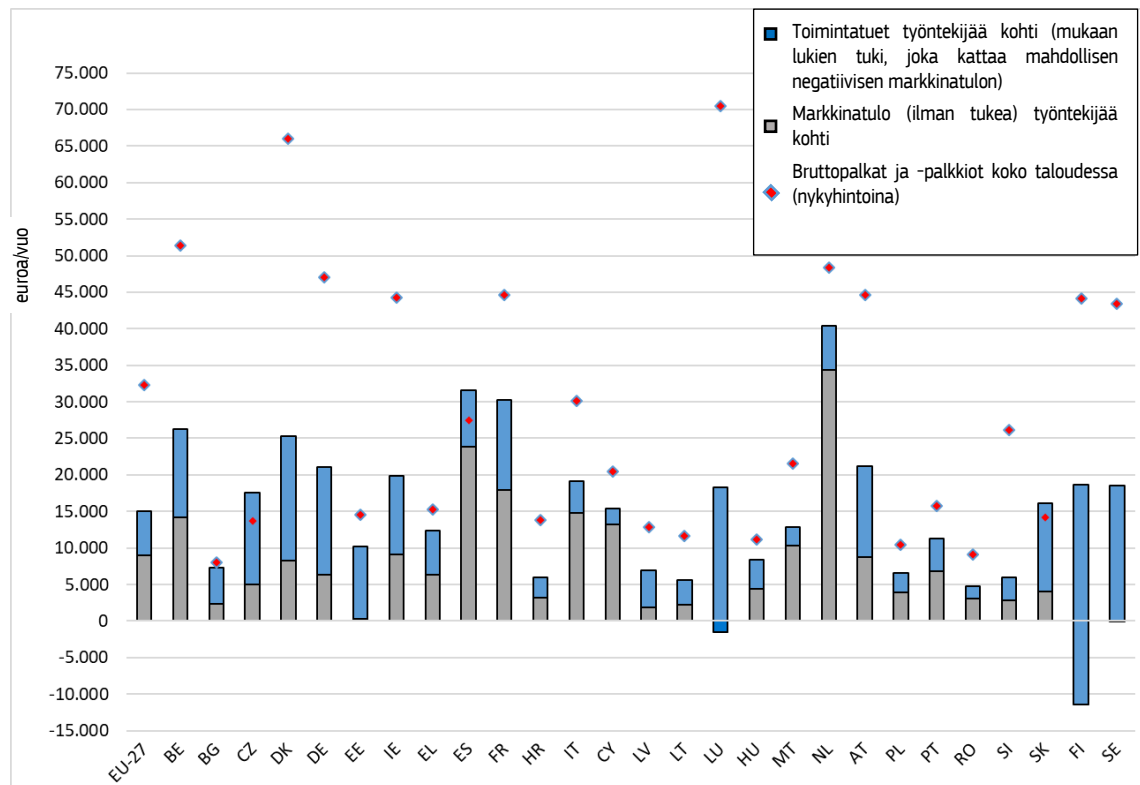
– maataloustulo EU:ssa on 47 prosenttia EU:n talouden bruttopalkkoista ja -palkkioista (2017)

Kuten Pellolta pöytään -strategiassa muistutetaan, maataloustuotannon nopeampi muutos, joka on tarpeen kestävien elintarvikejärjestelmien rakentamiseksi, edellyttää taloudellisesti elinkelpoista ja kestävää maatalousalaa EU:ssa. Tarkastelu osoittaa, että jäsenvaltioiden välisistä eroista huolimatta useimmissa jäsenvaltioissa on puututtava joihinkin keskeisiin taloudellisiin haasteisiin, jotta voidaan nopeuttaa Euroopan maatalouden vihreää siirtymää ja luoda **uusia liiketoimintamahdollisuuksia**. Viljelijöiden mahdollisuudet hyödyntää tällaisia mahdollisuuksia riippuvat ratkaisevasti heidän tilojensa taloudellisesta kestävyydestä.

Maataloustulot ovat edelleen alhaiset ja muun talouden keskiarvoa alhaisemmat lähes kaikissa jäsenvaltioissa huolimatta maatalousmaiden tilusjärjestelyprosessista, joka on ollut käynnissä jo vuosikymmeniä. Maatilojen tulotaso vaihtelee huomattavasti alueen, tilakoon ja tuotantoalan mukaan. Jäsenvaltioissa on kuitenkin toistuvasti havaittu kaksi ongelmaa. Ensinnäkin jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä huomiota pienten, keski suurten ja luonnonhaitta-alueilla sijaitsevien perhetilojen tuloihin. Toiseksi tulojen vaihtelevuuden odotetaan pysyvän suurena lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, mikä johtuu suurelta osin markkinoiden avoimuudesta ja ilmastoon liittyvien äärimmäisten sääilmiöiden lisääntymisestä.

⁷ Suositukset on järjestetty YMP:n strategiasuunnitelmia koskevan asetusehdotuksen (COM(2018) 392 final) 6 artiklassa ehdotettujen yhdeksän erityistavoitteen mukaisesti. Nämä tavoitteet koskevat kestävä kehityksen taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia, kuten kyseisen lainsäädäntöehdotuksen 5 artiklassa esitetyistä yleisistä tavoitteista ilmenee. Lisäksi suosituksissa kiinnitetään erityistä huomiota tietämystä, innovointia ja digitalisointia koskevaan monialaiseen tavoitteeseen.

Kaavio 1. Maataloustulot verrattuna muihin talouden aloihin (keskimäärin vuosina 2016–2018)⁸

Huom. Tuloidindikaattori = maatalon nettotulot + palkat. Toimintatuet eivät kata ainoastaan suoria tukia vaan myös kaikki maaseudun kehittämistuet investointitukea lukuun ottamatta. Toimintatuet kattavat myös mahdolliset kansalliset tuet ja lisätuet. Lähde: Euroopan komissio⁹.

Toinen haaste on **maatalouden tuottavuuden** hidas kasvu monissa jäsenvaltioissa, joissakin tapauksissa jopa kasvun pysähtyminen. Tilannetta pahentaa entisestään se, että joillakin osa-alueilla, kuten erityisesti työvoiman ja maatalousmaan tapauksissa, kustannukset ovat korkeat. Tuottavuuden kasvulla on keskeinen rooli kilpailukyvyyn ylläpitämisessä ja maataloustulojen lisäämisessä, mutta samalla on kiinnitettävä asianmukaista huomiota myös myönteisiin ympäristö- ja ilmastovaikutuksiin. Sen vuoksi on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että edellytykset innovoinnin, korkeatasoisen koulutuksen ja maatalouden investointien edistämiseksi säilytetään ja että niitä parannetaan (ottaen erityisesti huomioon seuraavassa osiossa yksilöidyt ympäristöhaasteet).

Alan taloudellinen kestävyys riippuu myös viljelijöiden kyvystä luoda ja **saada aiempaa suurempi osuus elintarvikeketjun lisäarvosta**. Viljelijöiden välisellä yhteistyöllä

⁸ Luxemburgin, Suomen ja Ruotsin osalta ”markkinatulo” eli tulo, joka on saatu maataloustoiminnasta ottamatta huomioon julkista tukea, on negatiivinen. Tämä tarkoittaa sitä, että myyntituotot eivät keskimäärin kata tuotantokustannuksia. Näissä tapauksissa toimintatuet kattavat tämän negatiivisen markkinatulon ja muodostavat tilan nettotulon.

⁹ Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto. YMP:n konteksti-indikaattorit C.25 Maatalouden tuotannon tekijätulo ja C.26 Maatalouden yrittäjätulo. Eurostatin tilastojen [aact_eaa04], [aact_ali01] ja [aact_eaa06] mukainen tulo saadaan lisäämällä palkansaajakorvaukset takaisin yrittäjätuloon ja jakamalla saatu summa vuosityöyksiköiden kokonaismäärällä. Huom. Vuoden 2019 tiedot on arvioitu. Koko talouden keskipalkka, joka määritetään Eurostatin tietojen perusteella tuhansina työtunteina käyttäen kotimaisten palkansaajien käsitettä [nama_10_a10_e] mukaisesti sekä Eurostatin [nama_10_a10_e] palkkoja ja palkkioita koskevien tietojen perusteella. Verrattaessa maatalouden tuotannon tekijätulojen absoluuttisia tasoja vuosityöyksikköä kohti on oltava varovainen, koska niihin vaikuttavat erilaiset laskelmat kansallisten sääntöjen mukaan ja koska niitä ei ole suunniteltu vertailukelpoisiksi eri maiden välillä.

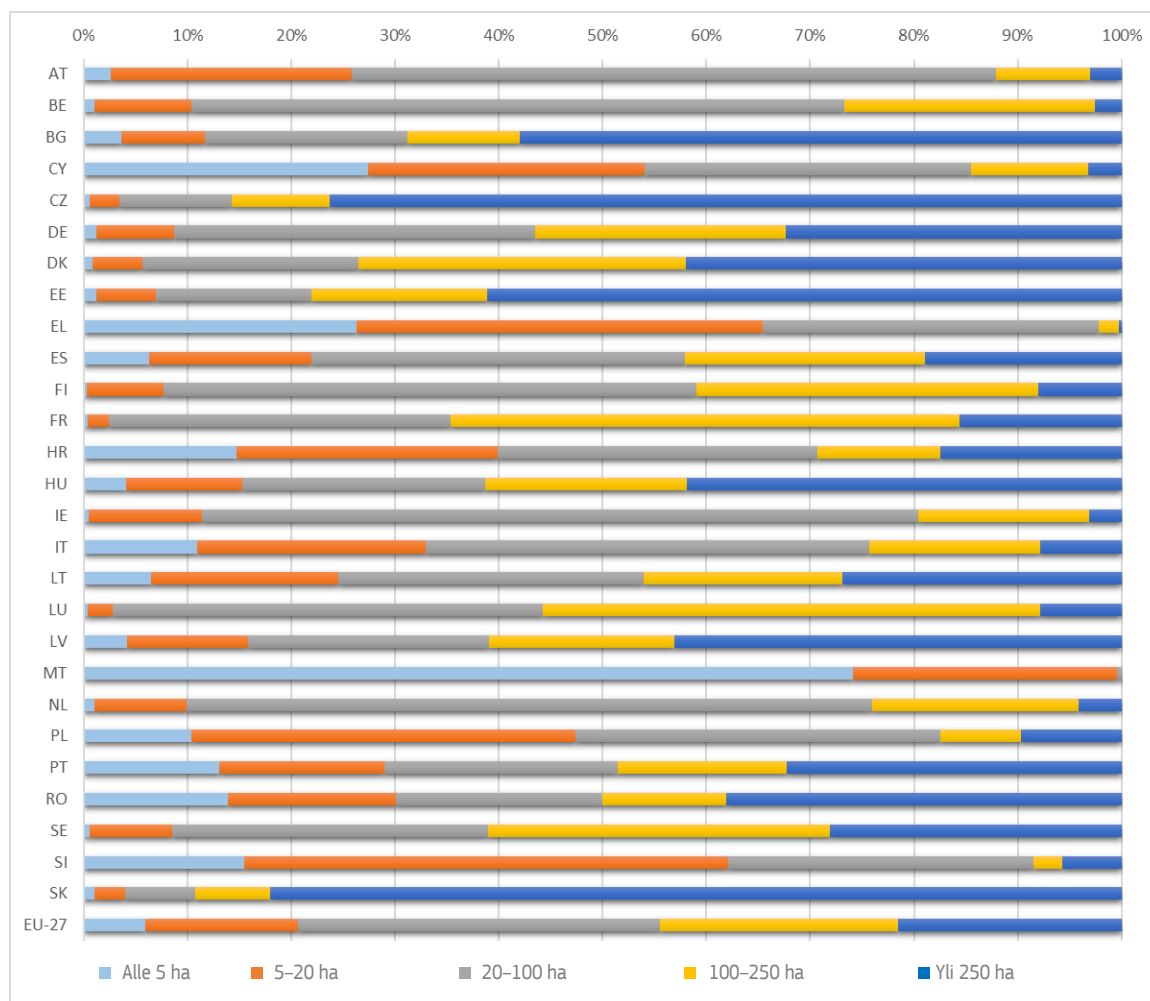
voidaan saavuttaa mittakaavaetuja ja vahvistaa viljelijöiden neuvotteluasemaa elintarvikeketjussa. Joillakin aloilla ja joissakin jäsenvaltioissa viljelijät ovat haluttomia osallistumaan vertikaaliseen integraatioon ja tiiviimpään yhteistyöhön esimerkiksi tuottajaorganisaatioissa ja osuuskunnissa.

Tulevat toimet

Jotta näihin haasteisiin voitaisiin vastata ja siirtymistä kestäväan ja sopeutumiskykyiseen maatalouteen jatkaa, YMP:n toimilla olisi edistettävä **maatalouden muutosta ja nykyaikaistamista**, parannettava maataloustuotteiden ja biopohjaisten tuotteiden arvoa, laatua ja ympäristökestävyyttä sekä kannustettava viljelijöitä yhteistyöhön elintarvikeketjussa. Elinkelpoisuuden ja sietokyvyn kehittäminen paitsi taloudellisia myös ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä uhkia vastaan on olennaisen tärkeää, koska viljelijöiden tulevat tuotot riippuvat suurelta osin heidän kyvystään selviytyä ilmastonmuutoksesta sekä myös luonnonvarojen terveestä tilasta. Covid-19-pandemian aikana Euroopan unionin maatalous- ja elintarvikejärjestelmät ovat paineista ja haasteista huolimatta kyenneet tarjoamaan eurooppalaisille laadukkaita ja turvallisia elintarvikkeita. Tulevassa elintarvikehuollon ja elintarviketurvan varmistamista koskevassa valmiussuunnitelmassa on kuitenkin tarkoitus tarkastella lähemmin EU:n elintarvikejärjestelmien ja erityisesti EU:n maatalouden häiriönsietokykyä.

Useimmissa jäsenvaltioissa olisi edettävä kohti **oikeudenmukaisempaa ja kohdennetumpaa suoran tuen järjestelmää**. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä vastaamaan paremmin pienten ja keskisuurten tilojen tarpeisiin pienentämällä tilakokojen välisiä tuloeroja mekanismeilla, jotka mahdollistavat suorien tukien tehokkaan uudelleenjaon, kuten tukikatoilla, tukien määrien alentamisella sekä erityisesti kestävyysperusteisen täydentävän uudelleenjakotulotuen avulla. Tukien oikeudenmukaisempi jakautuminen edellyttää joissakin jäsenvaltioissa myös huomattavaa edistystä sisäisessä yhdenmukaistamisprosessissa. Lisäksi tukia olisi käytettävä maatalojen erityistarpeisiin muun muassa alueilla, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia rajoitteita.

Kaavio 2. Suorien tukien osuus tilakokoluokittain – varainhoitovuosi 2019

Lähde: Euroopan komissio. *Tulotuen jakautuminen*. Suorien tukien jakautuminen viljelijöille – varainhoitovuotta 2019 koskevat alustavat tiedot.

Samalla on pyrittävä kannustamaan ja helpottamaan **riskinhallintavälineiden** käyttöä viljelijöiden keskuudessa, tuettava **investointeja innovatiivisiin ratkaisuihin** (kuten maataloustuotteiden ja tuotantotekijöiden optimaalista hyödyntämistä biopohjaisessa kiertotaloudessa) sekä parannettava **rahoituksen saatavuutta** käyttämällä tehokkaammin maaseudun kehittämissä politiikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Lisäksi on jatkettava toimia **tuottajien yhteistyön** kehittämiseksi ja lujittamiseksi muun muassa tulevien **alakohtaisten ohjelmien** uusien välineiden avulla sekä samalla tehostettava toimia, joilla parannetaan toimitusketjun läpinäkyvyyttä. Maataloustuotteiden lisäarvoa voidaan lisätä myös EU:n **laatujärjestelmien** avulla, erityisesti kun otetaan huomioon kuluttajien lisääntynyt tietoisuus sekä terveellisempien ja kestävämpien tuotteiden ja tuotantomenetelmien kasvava kysyntä.

Kaikilla näillä välineillä voidaan erilaisten lähestymistapojen ja niiden yhdistelmien avulla taata maatilojen tulojen ja elinkelpoisuuden paraneminen sekä samalla varmistaa resurssien kestävä käyttö ja riittävät toimenpiteet ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen aiheuttamiin haasteisiin vastaamiseksi. Uudet YMP:n strategiasuunnitelmat tarjoavat jäsenvaltioille tilaisuuden mukauttaa välineitä oman maataloussektorinsa erityistilanteen mukaan (ottaen huomioon erilaiset maatalouden rakenteet ja maaperä- ja ilmasto-olosuhteet) sekä samalla taata kaikille toimijoille tasapuoliset toimintaedellytykset.

2.2. Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia sekä edistetään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteita

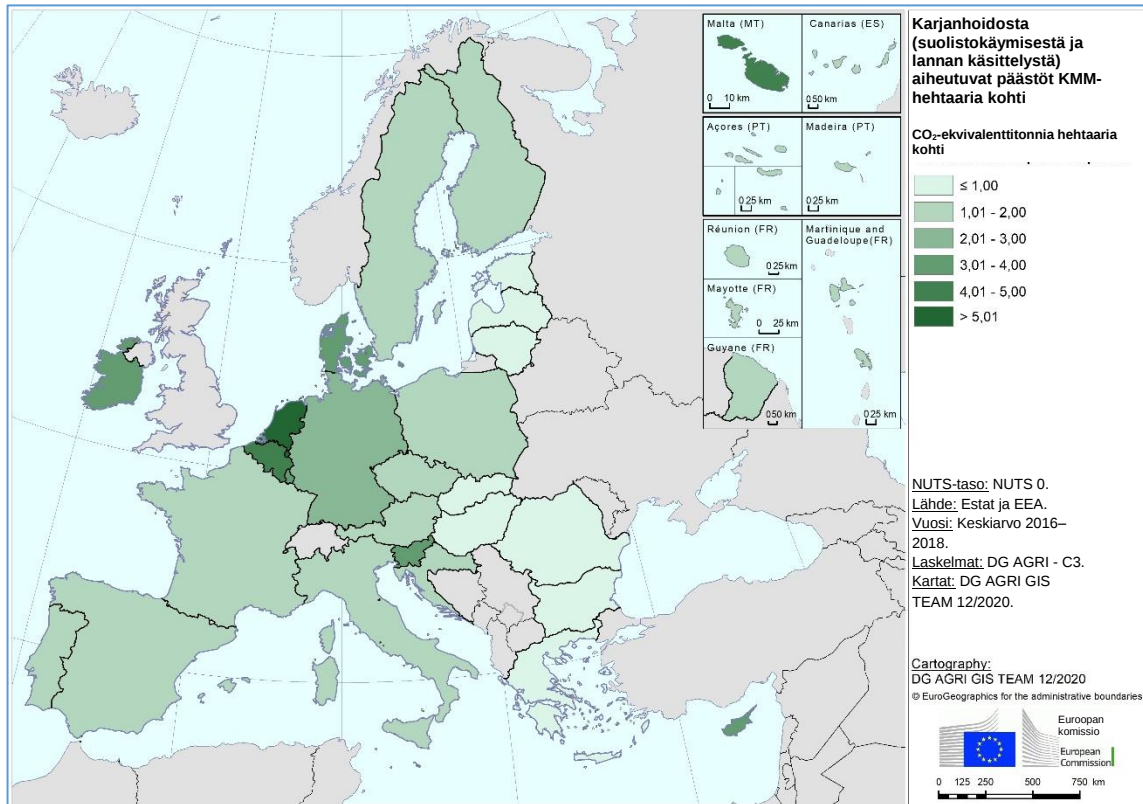
EU:n maataloutta ja maaseutualueita koskevat keskeiset luvut

- 8 prosenttia EU:n koko maatalousmaasta on luonnonmukaisesti viljeltyä (2018)
- 10,1 prosenttia EU:n kasvihuonekaasupäästöistä on peräisin maataloudesta (2018)
- 13,3 prosentissa pohjavesien seuranta-asemista pohjaveden nitraattipitoisuus on alle 50 mg/l (2012–2015)
- 12 prosenttia maataloudesta riippuvaisista, puoliksi luonnontilaisista elinympäristöistä katsotaan tilaltaan ”hyviksi” (2013–2018).

EU:n maatalousala (ja jossakin määrin myös metsäala) kohtaa edelleen merkittäviä ympäristö- ja ilmastohaasteita.

Tilanteessa, jossa unioni on asettanut tulevaisuudelle aiempaa kunnianhimoisempia vähennystavoitteita, EU:n maataloudesta (myös karjanhoidosta ja maaperän hoidosta) aiheutuvien **kasvihuonekaasupäästöjen** väheneminen on pysähtynyt viime vuosina ja päästöt ovat jopa lisääntyneet joissakin jäsenvaltioissa. Myös **hiilen sitominen** maahan ja metsiin on vähentynyt viime vuosina, ja tiettyjen maalajien (erityisesti turvemaiden) tapauksessa hiilen poistumisen riski on suuri. Maa- ja metsätaloudesta peräisin olevan **uusiutuvan energian** tuotanto on kasvussa, mikä osaltaan lisää kilpailua maatalousmaan ja -tuotannon kanssa, mutta tilanne vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioittain. Lisäksi maatalouden **energiatehokkuuteen** liittyy merkittäviä hyödyntämättömiä mahdollisuuksia.

Kartta 1. Karjanhoidosta ja suolistokäymisestä aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt tuotantotekijöittäin EU:ssa

Samaan aikaan **ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen** jatkuvat. Maatalous on erittäin altis sen vaikutuksille (satohäiriöt ja metsäkuolemat kuivuuden, myrskyjen, tulvien, tuholaiden tai tautien vuoksi), ja maatalouteen myös kohdistuu yhä enemmän ilmastoon ja ympäristöön liittyviä riskejä. EU-maat ovat yhä tietoisempia tarpeesta hillitä ilmastomuutosta, sekä myös tarpeesta sopeutua siihen ja pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Tähän liittyvät toimet ovat kiireellisiä.

Vaikka EU:n **metsäpinta-ala** on kasvussa ja metsät kattavat tällä hetkellä 45 prosenttia EU:n kokonaismaa-alasta, metsiin kohdistuu ilmastomuutoksen vuoksi yhä enemmän paineita. Muita paineita aiheuttavat maaseudun autioituminen, maankäytön muutoksista johtuvat hoidonpuute ja pirstoutuminen sekä hoitotoimien tehostuminen, joka johtuu puun, metsätaloustuotteiden ja energian kysynnän lisääntymisestä, infrastruktuurin kehityksestä, kaupungistumisesta ja maan ottamisesta infrastruktuurin käyttöön. Euroopan metsien määrää ja laatua on lisättävä, koska niillä on ratkaiseva merkitys luonnon monimuotoisuuden kannalta, hiilineutraaliuden saavuttamisessa vuoteen 2050 mennessä sekä biotaloudessa.

Viime vuosina havaituista merkittävistä parannuksista¹⁰ huolimatta **luonnonvarojen hallinnassa** on edelleen haasteita. Maatalous on keskeinen **ammoniakin** aiheuttaja.

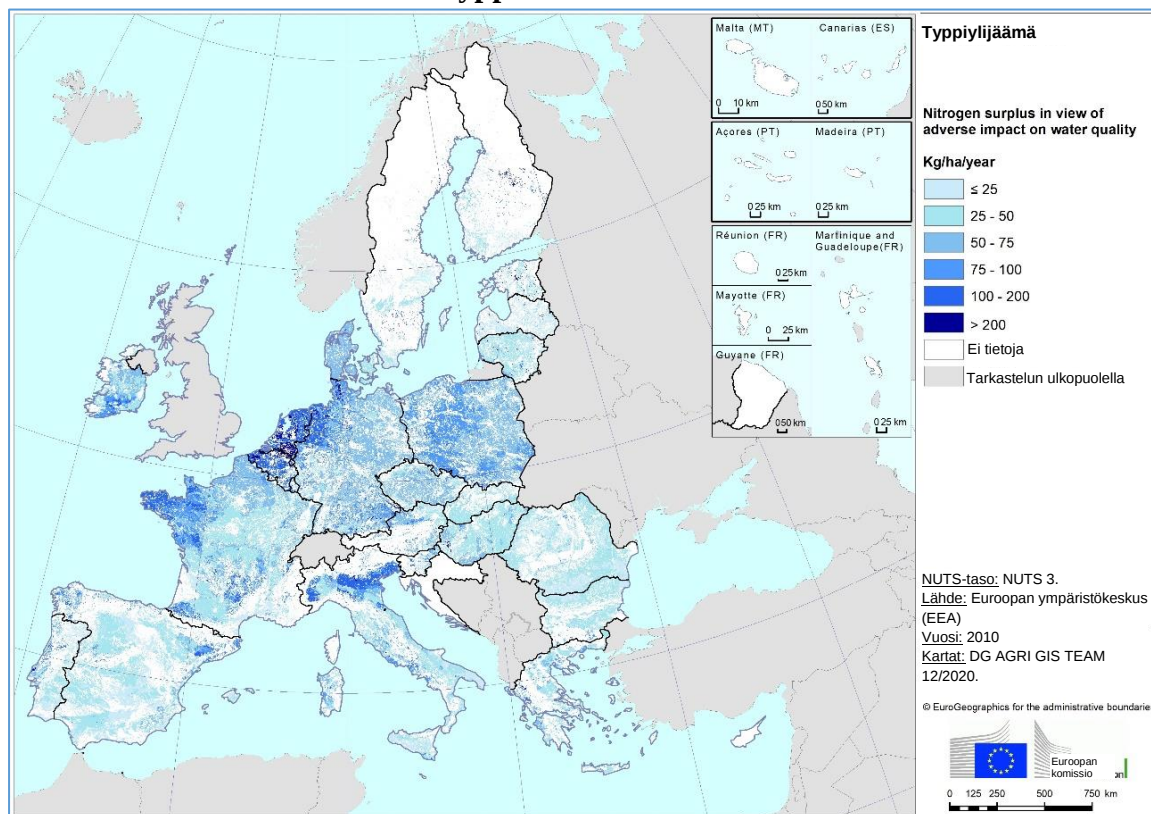
¹⁰ Esimerkiksi ammoniakkipäästöt ovat vähentyneet 26 prosenttia vuosina 1990–2018 (lähde: EEA) ja arvioitu veden aiheuttama maaperän eroosio keskimäärin 9,5 prosenttia viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana, viljelysmaiden osalta 20 prosenttia (lähde: Panagos ym., 2015, <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2015.08.012>). Nitraattipitoisuudet joissa laskivat EU:n tasolla 9 prosenttia ja fosfaattipitoisuudet 17 prosenttia vuosina 2006–2016 (kolmen vuoden keskiarvo) (lähde: EEA). Samaan aikaan typpi- ja fosforilannoitteiden käyttö väheni hieman vuosista 2008 ja 2018 (Eurostat [[aei_fm_usefert](#)]).

Ammoniakkikaasu on erityisen haitallinen ilman saastuttaja, joka aiheuttaa hiukkaspäästöjä myös kaupunkialueilla. Päästöt ovat kasvussa joissakin jäsenvaltioissa, ja joissakin tapauksissa ne jopa ylittävät lakisääteiset rajat.

Eräät maankäyttötavat ja maanpeitteen muutokset aiheuttavat merkittäviä paineita maaperän terveydelle ja laadulle. EU:n **maatalousmaat** kärsivät yhä enemmän eroosiosta, tiivistymisestä, saastumisesta, aavikoitumisesta ja maaperän orgaanisen aineksen häviämisestä sekä biodiversiteetin köyhtymisestä, joskaan eivät kaikkialla yhtä vakavalla tavalla. Tällaiset huonontumisprosessit johtavat myös huomattaviin satomenetyksiin.

Jonkinasteisesta edistymisestä huolimatta maataloudesta peräisin olevien **nitraattien** aiheuttama pilaantuminen on edelleen yksi suurimmista vesiympäristöön kohdistuvista paineista. Monilla alueilla karjanlannasta ja epäorgaanisista lannoitteista (sekä torjunta-aineista) peräisin olevan typen ja fosforin liiallinen käyttö aiheuttaa vesien saastumiseen, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmanlaatuun liittyviä ongelmia. Joissakin jäsenvaltioissa tilanne on yleisesti ottaen kohtuullinen, mutta korkeiden pitoisuuksien alueet ovat yleisiä. Yhä useammat jäsenvaltiot kärsivät **veden niukkuudesta**, joka usein johtuu maatalouden liiallisesta vedenotosta. Ilmastonmuutos pahentaa entisestään veden saatavuuteen liittyviä ongelmia monilla alueilla.

Kartta 2. EU:n maatalousmaan typpikuormitus

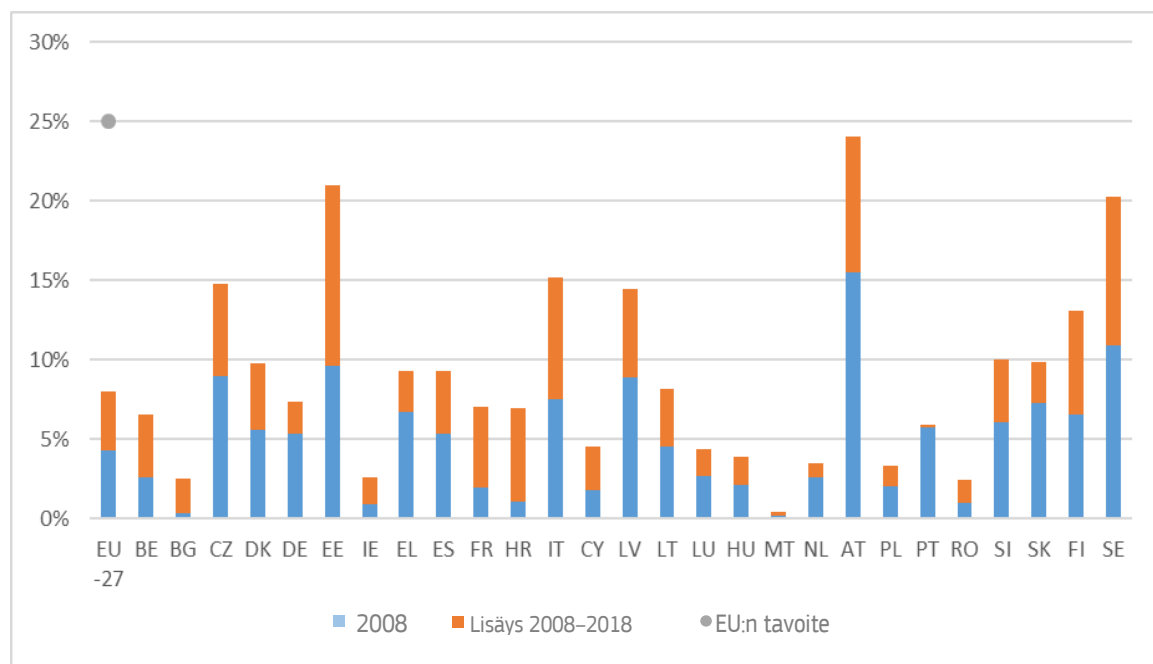

Lähde: EEA (2019).¹¹

¹¹ De Vries, W., P.F.A.M. Römkens, J. Kros, J.C. Voogd, G. Louwagie ja L. Schulte-Uebbing, 2019a. *Impacts of nutrients and heavy metals in European agriculture. Current and critical inputs in view of air, soil and water quality*. ETC/ULS Report (painossa). Typpiylijäämä EU 27 -maissa vuonna 2010 laskettiin INTEGRATOR-mallia käyttäen lannoitteiden, lannan, biosolidien, typpeä sitovien kasvien ja laskeumien kokonaistyyppimääränä, josta vähennettiin typen kulutus. Kriittisen typpikuormituksen ylitykset veden laatuun kohdistuvien haitallisten vaikutusten kannalta EU 27 -maiden maatalousmailla

Mitä tulee **luonnon monimuotoisuuden voimakkaaseen köyhtymiseen maatalousalueilla**, on näyttöä siitä, että maatalousmaiden **lintulajien ja pölyttäjien populaatiot** (jotka ovat keskeisiä ekosysteemipalvelujen kannalta) sekä **maatalouselinympäristöjen tila** heikkenevät jatkuvasti kaikkialla EU:ssa. Eräät maanviljelyksen muovaamat maatalouden elinympäristöt ovat olennaisen tärkeitä luonnonvaraisille eläimille ja kasveille. Ongelmat johtuvat tehomaataloudesta¹² ja viljelymaan riittämättömästä hoidosta tai hylkäämisestä. Maatalouden tehostaminen ja maatalousmaiden tilusjärjestelyt ovat osaltaan kiihdyttäneet maatalousmaisemille aiemmin luonteenomaisten arvokkaiden **maisemapiirteiden** (esim. pensasaidat, kukkakaistaleet, lammikot ja pengerrykset) sekä kesantojen, laajaperäisesti hoidettujen niittyjen ja kosteikkojen merkittävää katoamista. Ympäristönsuojelua edistävien agroekologisten käytäntöjen yleistymisestä voidaan todeta, että joidenkin jäsenvaltioiden viljelijät ovat innokkaasti siirtyneet **luonnonmukaiseen viljelyyn**, mutta toisissa jäsenvaltioissa luonnonmukainen maatalous on edelleen hyvin vähäistä.

Kaavio 3. Luonnonmukainen viljely EU:n jäsenvaltioissa (käytössä olevan, täysin luonnonmukaiseen viljelyyn siirtyneen ja siirtymässä olevan maatalousmaan osuus)

Lähde: Eurostat [[org_cropar_h1](#)] ja [[org_cropar](#)].¹³

Tulevat toimet

Yleisesti ottaen monet näistä haasteista voidaan ratkaista ”**älykkäämmällä**”, **täsmällisemmällä ja kestävämmällä maataloudella**, joka perustuu enemmän tietämykseen ja (digitaaliseen) teknologiaan. Tavoitteena on yhdessä tuottaa enemmän yksityisiä hyödykkeitä ja ympäristöön liittyviä julkishyödykkeitä vähentäen samalla tuotantopanosten käyttöä ja kielteisiä ulkoisvaikutuksia.

vuonna 2010 laskettiin lannoitteiden, lannan, biosolidien, typpeä sitovien kasvien ja laskeuman kokonaistyyppimääränä, josta vähennettiin kriittisen typpikuormituksen määrä. Kriittisen typpikuormituksen määräksi määritettiin 2,5 mg typpeä pintavesiin päätyvää valumavesilitraa kohti.

¹² Ilmastonmuutoksen, haitallisten vieraslajien, luonnonvarojen kestävämmän hyödyntämisen, saastumisen jne. lisäksi.

¹³ Euroopan komissio. *YMP:n konteksti-indikaattori C.19 Luonnonmukaisesti viljelty maatalousmaa*. Perustuu Eurostatin tilastoihin [[org_cropar_h1](#)], [[apro_cpsh1](#)] ja [[org_cropar](#)]. Kroatiaa koskevat tiedot ovat vuodelta 2019.

Tässä yhteydessä olisi muun muassa parannettava **ravinteiden hallintaa** ja lisättävä synergioita karjanhoidon, viljelyn ja metsätalouden välillä (mikä edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä sekä parantaa ilmanlaatua ja biodiversiteettiä), täsmennettävä ja **vähennettävä kasvinsuojeluaineiden käyttöä**, kehitettävä vaihtoehtoisia kasvinsuojelumenetelmiä, parannettava **karjanhoitoa ja lannan käsittelyä** (painopisteenä suolistokäyminen metaanipäästöjen vähentämiseksi) sekä **tehostettava kastelua** (joka asianmukaisesti toteutettuna voi vähentää niukkoihin vesivaroihin kohdistuvaa painetta). Tietointensiivisellä viljelyllä voidaan myös aktiivisesti tukea elinympäristöjen luomista ja säilyttämistä – esimerkiksi sopivan **viljelykierron** (ml. palkokasvit) avulla. Monimuotoisten maisematyyppien ja -piirteiden luominen ja säilyttäminen maatalousmaalla on tärkeää luonnon monimuotoisuuden palauttamiseksi. Tämä parantaa maatalouden tuottavuutta pitkällä aikavälillä, ehkäisee maaperän eroosiota ja köyhtymistä, suodattaa ilmaa ja vettä ja helpottaa ilmastonmuutokseen sopeutumista. Sen lisäksi maa- ja metsätaloutta autetaan hyödyntämään merkittävää potentiaaliaan **hiilinieluinä**.

Monet näistä lähestymistavoista voivat myös tuoda **taloudellista hyötyä viljelijöille**. Luonnon monimuotoisuutta tukevia ekologisista periaatteista noudattaen tehty metsitys, uudelleenmetsitys, metsien ennallistaminen ja kestävä metsänhoito voivat edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä lisäämällä hiilidioksidin nettopoistumista, säilyttämällä hiilivarastoja sekä tarjoamalla resursseja kiertobiotalouteen tuottaen samalla muun muassa luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutokseen sopeutumista tukevia sivuhyötyjä. Näin viljelijät ja metsänhoitajat voivat saada suoraa hyötyä ympäristö- ja ilmastotoimista (myös ns. hiiliviljelyn kautta), jotka luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia maaseutualueille. Maataloutta voidaan tukea myös toteuttamalla energia- ja resurssitehokkaita toimenpiteitä, kuten edistämällä energiansäästöä maatiloilla ja tukemalla pienimuotoisia uusiutuviin energialähteisiin perustuvia teknologioita. **Monet YMP:n välineet** voivat auttaa näiden toimien toteuttamisessa yhdessä muiden ympäristöä, ilmastoa ja energiaa koskevien EU:n ja kansallisen tason politiikkojen ja lainsäädännön kanssa. YMP:n välineisiin kuuluvat sekä erilaiset **pinta-alan perustuvat ympäristötuet** – myös uudet ekojärjestelmät ja YMP:n toisen pilarin pitkäaikaiset tuet – että myös **ehdollisuus** ja tuet **tietämyksen syventämiselle, investoinneille, innovoinnille ja yhteistyölle**.

Jäsenvaltiot määrittävät ympäristö- ja ilmastotoimiensa tosiasiallisen sisällön perusvaatimuksissa, ekojärjestelmissä ja maaseudun kehittämistuissa. Yhdessä ne muodostavat niin kutsutun **vihreän arkkitehtuurin**. **Jäsenvaltioiden on** asianmukaisen suunnittelun ja aiempien tulosten perusteella **valittava YMP:n välineet ja yhdisteltävä niitä tavalla, joka tuottaa ympäristön ja ilmaston kannalta selkeitä tuloksia**.

Laatikko 1. Esimerkkejä mahdollisista ekojärjestelmistä

Komissio on yksilöinyt **esimerkkejä mahdollisista ekojärjestelmistä, joilla tuetaan jäsenvaltioita** YMP:n strategiasuunnitelmien toteuttamisessa. Ne ovat Pellolta pöytä -strategian ja vuoteen 2030 ulottuvan biodiversiteettistrategian mukaisia, ja niillä voidaan edistää strategioiden useiden tavoitteiden saavuttamista. Ne eivät kuitenkaan rajoita asiaa koskevien sääntöjen myöhempää antamista. Jäsenvaltiot voivat käyttää ekojärjestelmiä edistääkseen esimerkiksi seuraavia maatalouskäytäntöjä:

- **peltometsäviljely** – viljelijöitä kannustetaan esimerkiksi säilyttämään määrätty puiden vähimmäistiheys lohkoilla tai huolehtimaan puista tavalla, joka maksimoi linnuille ja hyönteisille koituvan hyödyn
- **agroekologia** – viljelijöitä kannustetaan esimerkiksi käyttämään kasvinsuojeluaineina luonnonaineita tai soveltamaan viljelyjärjestelmiä, jotka

ylittävät viljelykiertoa koskevat pakolliset vähimmäisvaatimukset; agroekologia kattaa myös esimerkiksi luonnonmukaisen viljelyn

- **täsmäviljely** – viljelijöitä kannustetaan esimerkiksi laatimaan ravinteiden hallintasuunnitelma, joka teknologian ja in situ -tietojen analysoinnin avulla mahdollistaa reaaliaikaisen tiedon saatavuuden ja nopeat korjaavat toimet; teknologiat auttavat myös vähentämään tuotantopanosten käyttöä ja päästöjä
- **hiilen sitominen** – viljelijöitä kannustetaan esimerkiksi jättämään peltoja kyntämättä tai vähentämään maanmuokkausta (maan kasvukuntaa ylläpitävä viljely), uudelleenkosteuttamaan kuivattuja turvemaita, säilyttämään niittyjä sekä perustamaan ja pitämään yllä monimuotoisia maisemapiirteitä, joihin kuuluvat muun muassa pensasaidat, suojakaistat, tuottamattomat puut ja lammikot.

2.3. Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta ja puututaan yhteiskunnallisiin huolenaiheisiin

EU:n maataloutta ja maaseutualueita koskevat keskeiset luvut

– 5,1 prosenttia EU:n tilanhoitajista on alle 35-vuotiaita (2016)

– maaseutualueiden asukaskohtainen BKT on 74 prosenttia suhteessa EU:n keskiarvoon (2014)

– torjunta-aineiden yhdenmukaistettu riski-indikaattori 1 (HRI1) on pienentynyt 17 prosenttia (2011–2018)

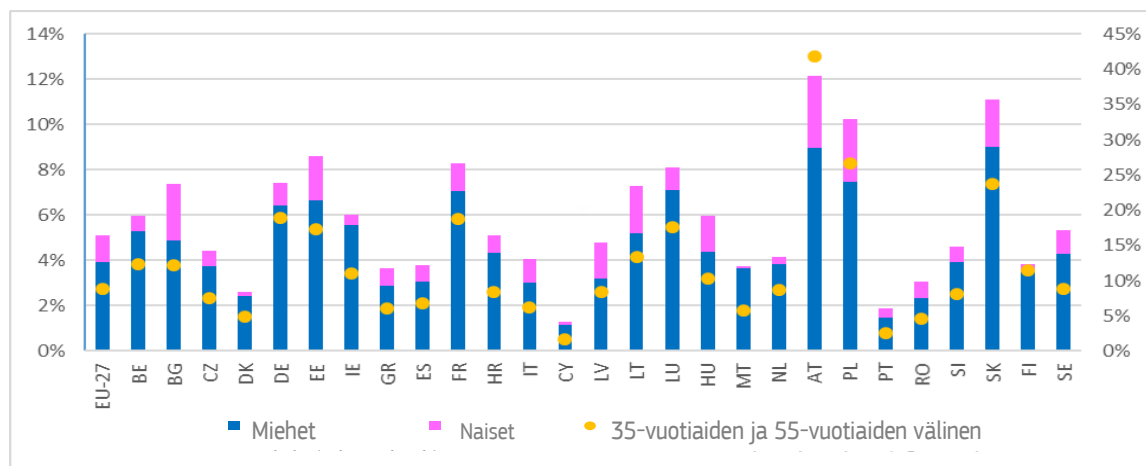
Pelloilta pöytään -strategiassa hahmotellun **siirtymisen** onnistuminen edellyttää yhteisiä ponnisteluja ja toimijoiden osallistumista EU:n eri alueilla. Maaseutualueet tarjoavat tältä osin erityisiä mahdollisuuksia, sillä ne ovat paikkoja, joissa viljelijät, metsänomistajat, yrittäjät ja kuluttajat asuvat ja työskentelevät, ja suuri osa Euroopan luonnonvaroista ja ekosysteemeistä on keskittynyt näille alueille. Näiden **mahdollisuuksien hyödyntäminen käynnistäisi suotuisan kierteen, jossa uudet taloudelliset mahdollisuudet johtavat myönteisiin seurauksiin**, kuten köyhyyden ja työttömyyden vähenemiseen ja palvelujen parempaan saatavuuteen, **kaikilla maaseutuyhteiskunnan alueilla**.

Se auttaisi myös luomaan tulevaisuudennäkymiä haavoittuvimmille alueille ja yhteiskuntaryhmille ja siten varmistamaan, että kansalaiset voivat hyötyä houkuttelevista maaseutualueista ja Pelloilta pöytään -strategian mukaisesta oikeudenmukaisesta siirtymästä. Maaseutualueet tarjoavat paljon mahdollisuuksia, mutta monissa osissa unionia rakenteelliset heikkoudet ja hyödyntämättömät mahdollisuudet ovat maaseutualueille tunnusomaisia. Vaikka realiteetit vaihtelevat jäsenvaltioiden sisällä ja välillä, tietyt haasteet ovat toistuvia. Monissa jäsenvaltioissa maaseutualueiden kehitys on hitaampaa asukasta kohti laskettujen tulojen, perusinfrastruktuurin ja -palvelujen saatavuuden sekä biotalouden mahdollisuuksista kertovan kartoituksen aloilla.

Myös **köyhyyden** ja **sosiaalisen syrjäytymisen riskiä** sekä epäsuotuisaa työllisyystilannetta ja **työttömyyttä**, jotka koskevat erityisesti naisia, nuoria ja muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä, esiintyy usein unionin maaseutualueilla. Tämän seurauksena monien jäsenvaltioiden maaseutualueet kärsivät väestökadosta ja/tai ikääntymisestä, minkä takia tarvitaan tehokkaita ratkaisuja nuorten houkuttelemiseksi esimerkiksi maatalousalalle.

Viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana **nuorten viljelijöiden** osuus koko maatalousväestöstä on pienentynyt, kun taas yli 55-vuotiaiden viljelijöiden osuus on kasvanut. Tähän liittyy myös merkittävä **sukupuolinäkökulma**, sillä nuorten naisviljelijöiden osuus on erityisen pieni. Liiketoiminnan kehittämisessä keskeisimmät haasteet ovat **maan, rahoituksen ja tehokkaiden neuvontapalvelujen saatavuus**.

Kaavio 4. Nuoret viljelijät EU:n jäsenvaltioissa – alle 35-vuotiaiden tilanhoitajien osuus vuonna 2016

Lähde: Eurostat [[ef m farmang](#)]¹⁴

EU:n maataloudella on myös tärkeä rooli, kun pyritään vastaamaan ravintoa ja terveyttä koskeviin yhteiskunnallisiin vaatimuksiin Pellolta pöytään -strategian tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on muuttaa EU:n elintarvikejärjestelmiä puuttamalla niiden vaikutuksiin, mukaan lukien ympäristöön liittyvät, sosiaaliset ja terveyteen liittyvät sekä taloudelliset vaikutukset. Vaikka EU:n tasolla on edistytty monilla aloilla, haasteita edelleen riittää tuotantopanosten – erityisesti kemiallisten torjunta-aineiden, lannoitteiden ja mikrobilääkkeiden – käytön vähentämisessä maataloudessa, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin parantamisessa, bioturvallisuuden parantamisessa, kasvien tehokkaammassa suojelussa uusia kasvintuhoajia ja tauteja vastaan, kestävämmän ja terveellisemmän elintarvikekulutuksen edistämisessä (kuten tuoreiden hedelmien ja vihannesten kulutuksen lisäämisessä) sekä ruokahävikin ja -jätteen vähentämisessä. Kuten EU:n Pellolta pöytään -strategiassa todetaan, EU:n nykyiset elintarvikkeiden kulutustottumukset ovat kestäättömiä sekä terveyden että ympäristön kannalta. Elintarvikeympäristön, johon myös YMP:n toimenpiteet vaikuttavat, on tuettava siirtymistä kasvipohjaisempaan ruokavalioon kansallisten ruokavaliosuosituksen mukaisesti, jotta se edistäisi ympäristön kestävyttä ja terveyttä koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Kaaviot 5 ja 6. Mikrobilääkkeet (milligrammaa populaatiokorjausyksikköä kohti) ja torjunta-aineet (HRI1) EU:ssa

Lähde: DG AGRI ESIVAC:n mukaan (ESVAC:n 10. raportti (2020))¹ Source: Eurostat [[aei_hri](#)].¹

¹⁴ Euroopan komissio. YMP:n konteksti-indikaattori C.23 Tilanhoitajien ikärakenne. Perustuu Eurostatin tilastoon [[ef m farmang](#)].

Tulevat toimet

Lukuisten rakenteellisten haasteiden ratkaiseminen ja **suotuisan kehityksen aikaansaaminen maaseutualueilla** edellyttää julkisten ja yksityisten resurssien hankkimista YMP:tä ja muita EU:n politiikkoja ja rahastoja hyödyntäen¹⁵, uusia aloitteita sekä toimintaa helpottavaa oikeudellista ympäristöä. Kohdennetut, integroidut investoinnit sekä fyysiseen että inhimilliseen pääomaan ovat erityisen tärkeitä muun muassa liiketoimintaympäristön parantamisen, kierto- ja biotalouden edistämisen sekä monipuolisen talouden edellyttämien infrastruktuurien ja palvelujen säilyttämisen ja kehittämisen kannalta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä eniten apua tarvitseviin alueisiin ja sidosryhmiin.

Äskettäin hyväksytyn EU:n sukupuolten tasa-arvostrategian¹⁶ mukaisesti suositellaan, että kaikki jäsenvaltiot varmistavat, että niiden YMP:n strategiasuunnitelmiin sisältyy kohdennettuja toimenpiteitä, joilla vastataan **naisten** erityistarpeisiin maataloudessa ja maaseutualueilla, ja että sukupuolten tasa-arvoa vahvistetaan maatalousalalla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä laadukkaiden lastenhoitopalvelujen tarjoamiseen maaseutualueilla ja sukupuolten välisten erojen kaventamiseen erityisesti työllisyyden alalla.

Jäsenvaltioiden on varmistettava **maataloustyöntekijöiden** – erityisesti epävarmassa työsuhteessa olevien, kausiluontoisten ja pimeää työtä tekevien työntekijöiden – suojelu. Tällä on tärkeä rooli varmistettaessa, että lainsäädännössä vahvistettuja oikeuksia kunnioitetaan, mikä on olennainen elementti myös Pelloilta pöytään -strategiassa hahmotellussa oikeudenmukaisessa EU:n elintarvikejärjestelmässä.

Maatalouden sukupolvenvaihdoiksi edistävillä toimilla on **tuettava investointeja** perusinfrastruktuuriin ja -palveluihin sekä talouden monipuolistamiseen (esim. maatiloilla ja biotaloudessa), helpotettava rahoituksen sekä maatalousyrityksen perustamiseen liittyvän erityistiedon ja neuvontapalvelujen saantia, puututtava perintörajoituksiin sekä tuettava viljelijäsukupolvien välistä yhteistyötä, myös maatilojen sukupolvenvaihdoiksi. Jäsenvaltioiden on myös kiinnitettävä erityistä huomiota alueisiin, joilla on erityistarpeita ja haavoittuvuuksia, kuten SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuihin syrjäisimpiin alueisiin.

Taloudellisia mahdollisuuksia saattaa syntyä myös **maataloustuotannon paremmasta sovittamisesta kuluttajien muuttuviin vaatimuksiin**. Mikrobilääkkeiden myynnin vähentämistä mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi koskevaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteeseen liittyen tarvitaan yhteisiä toimia mikrobilääkkeiden käytön vähentämiseksi edelleen useissa jäsenvaltioissa välineillä, joilla edistetään mikrobilääkkeiden vähäisempää, maltillista käyttöä tukevia parhaita käytäntöjä, koulutusta ja neuvontapalveluja, parempaa karjanhoitoa, bioturvallisuutta sekä infektioiden ehkäisyä ja valvontaa.

Näillä toimenpiteillä myös tuetaan **eläinten terveyden ja bioturvallisuuden parantamista**. Kemiallisten torjunta-aineiden käytön ja riskien vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että suurin osa jäsenvaltioista **edistää integroidun**

¹⁵ SEUT-sopimuksen 174 artiklan mukaisesti.

¹⁶ COM(2020) 152 final.

tuholaistorjunnan käyttöönottoa, täsmäviljelyä ja siirtymistä vähemmän vaarallisiin kasvinsuojeluaineisiin.

Jäsenvaltioiden olisi myös panostettava merkittävästi **siirtymiseen terveellisempään ja ympäristön kannalta kestävämpään ruokavalioon** kansallisten ruokavaliosuosittelujen mukaisesti sekä pohdittava, miten niiden YMP:n strategiasuunnitelmalla voidaan edistää **terveellisempiä elintarvikeympäristöjä**. Huomiota tulisi kiinnittää myös **ruokahävikkiin ja -jätteeseen**.

2.4. Edistetään ja jaetaan tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla

EU:n maataloutta ja maaseutualueita koskevat keskeiset luvut

– 60 prosentilla maaseudun kotitalouksista on käytössään nopea laajakaistayhteys (2019)

– 32 prosentilla tilanhoitajista on maatalousalan peruskoulutus tai laajempi koulutus (2016)

Tietämys ja innovointi ovat keskeisessä asemassa autettaessa viljelijöitä ja maaseutuyhteisöjä vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Tutkimus ja innovointi, digitalisointi ja uudet teknologiat ovat keskeisiä tekijöitä, jotka mahdollistavat siirtymisen kestävämpiin ja terveellisempiin elintarvikejärjestelmiin.

Tuleva **EU:n tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti Eurooppa -puiteohjelma** täydentää jo ennestään merkittävää tietämystä ja käynnissä olevaa maataloustutkimusta. Tämä tietämys on kuitenkin usein hajanaista, eikä sitä sovelleta tehokkaasti käytäntöön. Lisäksi maatalousalalla on huomattavaa vajaakäytössä olevaa innovointikapasiteettia.

Jäsenvaltioiden olisi tulevilla YMP:n strategiasuunnitelmilla tuettava Horisontti Eurooppa -ohjelmaa ja siihen liittyviä kumppanuuksia ja hankkeita, sillä tämä edistäisi merkittävästi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteuttamista. Erityisesti maaperää (**maaperän suojeleminen on elämän suojelemista**) ja ilmastomuutokseen sopeutumista (**ilmastonmuutosta paremmin kestävä Eurooppa**) koskevilla hankkeilla on suuri merkitys maataloudelle ja maaseutualueille.

Maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmä (AKIS), jolla varmistetaan tehokas tiedonkulku siihen osallistuvien toimijoiden välillä, on keskeisessä asemassa YMP:n erityistavoitteiden ja vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa. Viljelijöiden kasvaviin tietotarpeisiin voidaan vastata integroimalla kaikki neuvontapalvelut ja innovoinnin tukipalvelut AKIS-järjestelmään. Näin voidaan varmistaa asianmukaisten tutkimus- ja innovointiratkaisujen käyttöönotto.

Tärkein väline innovoinnin vauhdittamiseksi ruohonjuuritasolla on **maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskeva eurooppalainen innovaatiokumppanuus (EIP-AGRI)** ja erityisesti sen toimijaryhmät eli maatalouden innovatiiviset hankkeet sekä muut maatalouteen ja maaseutuun liittyvät toimet (ympäristö, ilmasto, biodiversiteetti, elintarvike- ja non-food-tuotejärjestelmät jne.).

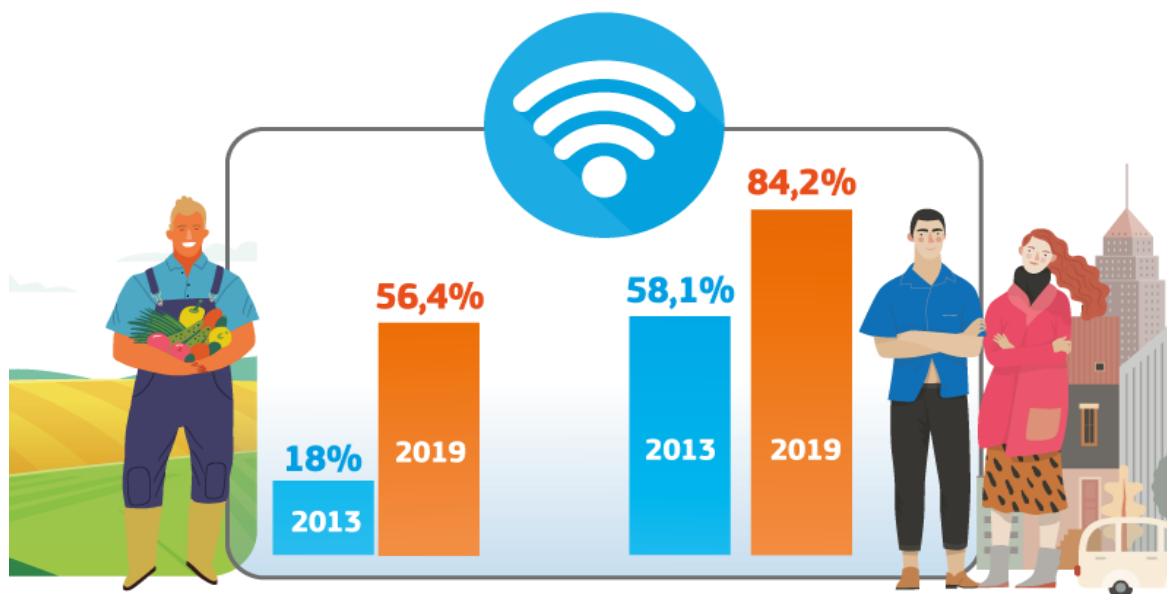
Jäsenvaltioiden olisi **sitouduttava maatalousalan digitaaliseen siirtymään hyödyntämällä EU:n teknologisia valmiuksia**, kuten digitaali- ja datateknologiaa, -infrastruktuureja, satelliittiseurantaa, täsmäviljelyä, paikkatietopalveluja, itseohjautuvia maatalouskoneita ja drooneja. Tämä mahdollistaisi

maatalouden tuotantoprosessien ja YMP:n täytäntöönpanon paremman seurannan ja optimoinnin. **Nopean ja luotettavan internetyhteyden saatavuus maaseutualueilla** yhdessä digitaalisten taitojen kehittämisen kanssa on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan kehittää älykkäitä ratkaisuja maatalouden ja maaseudun yritysten ja yhteisöjen käyttöön. Nopea internetyhteys parantaa tiedonsaantia, koulutusta ja terveyspalveluja ja mahdollistaa siten myös maatalouden sukupolvenvaihdon ja nykyaikaisen maaseututalouden kehittämisen. Useissa jäsenvaltioissa on vielä tehtävä paljon työtä tällä saralla. Myös älykkään erikoistumisen strategiat ovat tärkeä tekijä maaseutualueiden innovointipotentiaalin hyödyntämisessä.

Samaan aikaan on myös **nykyaikaistettava jäsenvaltioiden hallinnollisia järjestelmiä, jotta niihin voidaan integroida kattavaa digitaalista tietoa** ja jotta digitaalista tietoa voidaan hyödyntää (esimerkiksi tekoälyn, data-analyysin ja mallintamisen avulla) kustannusten vähentämisessä, toiminnan tehokkuuden analysoinnissa sekä maaseutuväestölle tarjottavien palvelujen ja hyötyjen parantamisessa. **Yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän** kehittäminen sen nykyisten osien pohjalta voisi tukea julkishallinnon toimia tällä alalla. Nämä parannukset auttaisivat jäsenvaltioita varmistamaan, että käytössä on maarekisterijärjestelmä, jonka avulla viljelijät voivat hakea tukea maa-alueille, joihin heillä on laillinen oikeus, ja jolla varmistetaan, että viljelijät ovat myös ottaneet käyttöön maa-alueet, jonka osalta he ovat hakenneet tukea.

Digitaaliteknologialla on merkittävä rooli maaseutualan ja maaseutualueiden taloudellisen ja ympäristötehokkuuden parantamisessa sekä YMP:n hallinnon, tarkastusten ja **tuloksellisuusraportoinnin** nykyaikaistamisessa ja yksinkertaistamisessa.

Kaavio 7. Nopean laajakaistaverkon kattavuus EU:ssa – maaseudun kotitaloudet / muut kotitaloudet

Lähde: DESI-indeksiin sisältyvät yksittäiset indikaattorit [[desi_1b1_fbbc](#)].¹⁷

¹⁷ Euroopan komissio. *Digitaalitalouden ja -yhteiskunnan indeksi*. DESI-indeksiin sisältyvät yksittäiset indikaattorit – 1b1 Fast BB (NGA) coverage [[desi_1b1_fbbc](#)].

3. KOHTI TARKOITUKSEN MUKAISIA YMP:N STRATEGIASUUNNITELMIA

3.1. Vihreän kehityksen ohjelman sisällyttäminen YMP:n strategiasuunnitelmiin

Annetut suositukset ovat ensimmäinen askel prosessissa, jossa Euroopan vihreän kehityksen ohjelma sisällytetään tuleviin YMP:n strategiasuunnitelmiin. Komission yksiköiden valmisteluasiakirjoissa esitetyt arvioinnit ja arvioinneissa käytetyt tiedot¹⁸ tarjoavat jäsenvaltioille hyvän perustan esittää määrällisesti, miten ne voivat edistää yhteistä tavoitetta.

YMP:n strategiasuunnitelmia koskevassa asetusehdotuksessa säädetään, että jäsenvaltiot laativat kutakin yhdeksää erityistavoitetta varten **tukitoimistrategian**, joka sisältää **tavoitteet (tulosindikaattorien tasolla)** ja **sopivimmat tukitoimet**. Näiden tavoitteiden arvot sekä toimien valinta ja suunnittelu perustuvat **tarvearviointiin**.

Suosituks (ja niiden perusteena olevat analyysit) helpottavat tarvearviointia kunkin erityistavoitteen osalta. Samalla **jäsenvaltioita pyydetään asettamaan selkeät kansalliset arvot vihreän kehityksen ohjelman eri tavoitteille**.

Kansallisten arvojen avulla vihreän kehityksen ohjelman yhteiset tavoitteet muutetaan konkreettisiksi kansallisen tason tavoitteiksi. Määrälliset arvot antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden kuvata, miten ne aikovat edistää vihreän kehityksen ohjelmassa asetettua EU:n uutta tavoitetta, ja siten myös mahdollisuuden osoittaa selkeän suunnan kansallisella tasolla toteutettaville toimille. Selkeissä kansallisissa arvoissa olisi otettava huomioon viime vuosina toteutetut toimet, nykytilanne ja parannusmahdollisuudet sekä asianomaisen jäsenvaltion erityistilanne. Jäsenvaltioiden olisi myös tarvittaessa varmistettava arvojen johdonmukaisuus muista suunnitteluvälineistä ja oikeudellisista velvoitteista johtuvien aiempien kansallisten strategioiden ja tavoitteiden kanssa. Kansallisten arvojen määrittely auttaa jäsenvaltioita tarvearvioinnissa ja YMP:n strategiasuunnitelman tavoitteiden asettamisessa tulosindikaattorien tasolla.

Euroopan komissio tukee jäsenvaltioita tässä prosessissa jäsennellyn vuoropuhelun puitteissa ennen YMP:n strategiasuunnitelmien virallista hyväksymistä.

Tarkastelemalla kaikkia kansallisia arvoja yhdessä voidaan arvioida, onko EU kokonaisuutena saavuttamassa vihreän kehityksen ohjelmaa koskevat tavoitteet. Komissio tarkistaa YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymisen ja muuttamisen yhteydessä jäsenvaltioiden arvojen yleisen johdonmukaisuuden vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden kanssa. Edistymistä vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa jäsenvaltiotasolla seurataan tulevaa YMP:tä varten ehdotetun arviointikehityksen avulla.¹⁹

3.2. Tehokkaiden YMP:n strategiasuunnitelmien laatiminen

YMP:n tulevat strategiasuunnitelmat eivät ole pelkästään suunnitteluvälineitä. Ne muodostavat perustan uudelle hallintotavalle, joka vahvistaa eri hallintotasojen välistä yhteistyötä sekä lisää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä eurooppalaiseen yhteiskuntaan nähden. Euroopan komissio lujittaa jäsennellyä vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa

¹⁸ Ks. tämän tiedonannon liitteet.

¹⁹ [Komission yksiköiden valmisteluasiakirja](#) SWD(2020) 93 final, jossa analysoidaan YMP:n uudistuksen ja vihreän kehityksen ohjelman välisiä yhteyksiä.

27 valmisteluasiakirjassa esitettyjen suositusten pohjalta lisäämällä ohjeistusta ja tukea 27 YMP:n strategiasuunnitelman valmisteluun. Komissio aikoo lisätä tukea myös julkaisemalla asiakirjoja siitä, miten se aikoo arvioida YMP:n strategiasuunnitelmia.²⁰

Kuten YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta koskevan ehdotuksen 94 artiklassa säädetään, **ympäristö- ja ilmastoasioista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten** on osallistuttava tosiasiallisesti suunnitelman ympäristö- ja ilmastonäkökohtien valmisteluun.

Jäsenvaltioiden on YMP:n strategiasuunnitelmien laadinnassa ja täytäntöönpanossa varmistettava läpinäkyvyys. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tukitoimet vahvistetaan **objektiivisin ja syrjimättömin perustein**, että ne ovat sisämarkkinoille soveltuvia ja että ne eivät vääristä kilpailua. Samalla jäsenvaltioiden on valintaperusteita vahvistaessaan pyrittävä varmistamaan tuen kohdentaminen tukitoimien tarkoituksen mukaisesti, **hakijoiden yhdenvertainen kohtelu**, varojen parempi käyttö ja **eturistiriitojen välttäminen**.

Siirtymä edellyttää myös lisätoimia sen varmistamiseksi, että kaikki samalla alueella toteutettavat eri politiikat edistävät kestäviä elintarvikejärjestelmiä johdonmukaisella ja yhdenmetyllä tavalla. Tähän sisältyvät myös maaseudun ja kaupunkien väliset yhteydet ja toiminnalliset alueet, joita on vahvistettava. Lisäksi esimerkiksi pyrkimys säilyttää luonnon monimuotoisuus maatalousmailla edellyttää, että jäsenvaltiot eivät rahoita sellaisia investointeja tai viljelykäytäntöjä, joilla on kielteinen vaikutus ympäristöön.

YMP:n strategisessa suunnittelussa olisi myös varmistettava johdonmukaisuus ja täydentävyys **muihin EU:n rahastoihin** (erityisesti koheesiorahastoon) nähden, jotta vältetään päällekkäinen rahoitus ja parannetaan investointien yleistä tehokkuutta. Kaikkien EU:n rahastojen olisi toimittava täydellisessä synergiassa ja edistettävä Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Alueellisia välineitä (kuten yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä) ja rajatylittävää yhteistyötä olisi edelleen vahvistettava. Lisäksi olisi kiinnitettävä huomiota **talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson** puitteissa annettuihin maakohtaisiin suosituksiin sekä keskeisiin strategisiin kehityssuuntiin, kuten vuonna 2021 esitettävään **maaseutualueita koskevaan pitkän aikavälin visioon**, kattavana kehyksenä EU:n maaseutualueiden kehittämiseksi tulevana vuosikymmeninä.

3.3. Kumppanuusperiaatteen vahvistaminen

Tulevan YMP:n suunnittelua ja täytäntöönpanoa tukevan tiedon, asiantuntemuksen ja näkökantojen lisäämiseksi on tärkeää, että myös YMP:n uudet strategiasuunnitelmat laaditaan kumppanuusperiaatetta soveltaen. Kuten YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta koskevan ehdotuksen 94 artiklassa säädetään, jäsenvaltioiden on laadittava YMP:n strategiasuunnitelmat **läpinäkyvien menettelyjen avulla ja yhdessä sidosryhmien kanssa**. Kaikkien asiaankuuluvien julkisten elinten (mukaan lukien toimivaltaiset alue- ja paikallisviranomaiset), talouselämän eturyhmien ja työmarkkinaosapuolten sekä asianomaisten kansalaisyhteiskuntaa edustavien elinten on osallistuttava tulevan YMP:n strategiasuunnitelman kaikkiin valmisteluvaiheisiin.

Toimia tarvitaan edelleen sen varmistamiseksi, että sidosryhmät ja kansalaisyhteiskunnan toimijat osallistuvat asianmukaisesti ja tosiasiallisesti YMP:n strategiasuunnitelmien tekemiseen. Komissio kehottaa kaikkia jäsenvaltioita – erityisesti niitä, jotka eivät ole

²⁰ Ks. alaviite 19.

vielä käynnistäneet avointa ja läpinäkyvää vuoropuhelua kaikkien kumppanien kanssa – ryhtymään tältä osin toimiin. Komissio seuraa prosessin etenemistä tiiviisti ennen YMP:n strategiasuunnitelmien toimittamista.

Kauden 2014–2020 maaseudun kehittämisohjelmista saatujen kokemusten perusteella komissio suosittelee kaikille jäsenvaltioille, että ne soveltaisivat ERI-rahastoissa harjoitettavaa kumppanuutta koskeissa **eurooppalaisissa käytäntesäännöissä**²¹ määriteltyjä periaatteita.

Kaikkien toimijoiden osallistuminen on ratkaisevan tärkeää myös täytäntöönpanovaiheessa, ja toimijoilla on tärkeä rooli myös tulevissa **seurantakomiteoissa**. Näiden etukäteen perustettujen komiteoiden olisi myös osallistuttava YMP:n strategiasuunnitelmaluonnoksen viimeistelyyn ennen suunnitelmien toimittamista komissiolle. Hyvin toimiva kansallinen YMP-verkosto voi tehostaa YMP:n strategiasuunnitelmien vaikutusta vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta. YMP-verkoston olisi muun muassa edistettävä ja tuettava tutkimus- ja innovointiyhteisöjen yhteyksiä maataloustuottajiin AKIS-järjestelmässä sekä edistettävä YMP:n ja eurooppalaisen tutkimusalueen välisiä synergioita ja alueellista yhteistyötä maatalous- ja elintarvikealan älykkään erikoistumisen foorumissa.

²¹ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 240/2014, annettu 7 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa harjoitettavaa kumppanuutta koskevista eurooppalaisista käytäntesäännöistä.